

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Veteris Hominis Per Expensa Quatuor Novissima Metamorphosis, Et Novi Genesis

Stanyhurst, Guillaume

Coloniae, Anno 1702

VD18 1237699X

Caput VIII. Fulminatur decretoria in improbos sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51849](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51849)

CAPUT VIII.

Fulminatur decretoria in improbos sententia.

NON sine ingenti horrore animi, ac membrorum omnium concussione, ac artuum trepidatione, accedo ad illam luctuosissimam, & omni tragædia funestio-rem Divinæ Justitiæ catastrophem, quam cum immenso quodam totius universi stupore, ac pavore in valle Josaphat Judex exhibebit. Cùm jam ab æquissimo Judice, jucundissimâ voce prolata fuerit ad electos optatissima illa sententia, qua una, mox perfruetur æterna gloria, frudentibus interim præ invidia, & livore, iracundia, & furore, desperatione & mœrore impiis, illico Judex omnes iracundiæ, furoris, indignationis, & Justitiæ vires convocabit, ut eas exerat, & simul ac semel in perduelles sibi inimicos, & capitales hostes effundat. Itaque Christus ad reprobos humiljacentes, & præ metu in solo palpitantes, iratum ac plenum in-

dignatione vultum convertet, qualem describit Isaias, qui sibi videre videbatur venientem de longinquo Dominum scintillantibus oculis, & toto ore emicantibus flammis, horribiliorem quam ut sustineri aut expectari posset, sono vocis incitato, ac frementi, utpote qui vindictam anhelat & linguam ejus quasi flammam ignis, qui cuncta populetur, & vorat. Pergit Propheta, & comparat spiritum sive halitum ex pectore ejus effusum torrenti vehementi, atque præcipiti, qui ad medium usque cololum hominum intumuit, ideoque ad resistendum impotentes secum trahit ac perdit. Denique intentaturum, ait, hostibus suis horribile brachium ad inferendam plagam, quam jam pridem fuerat comminatus, & flammam devorantem, quam ore gestare videbatur, quæ turbinis instar, aut lapidosæ grandinis, inimicos suos humi allidet, atque prosternet. Itaque severa oratione primò illorum scelera, & ingratitude sic exprobrabit.

O

O natio perversa, ô genimina viperarum, ô impia capita, quomodo omnium beneficiorum, totque favorum quos in vos contuli immemores, in me tam ingrati, perfidi, impii fuistis? (a) *Quid potui facere vobis, & non feci?* Propter vos, & propter vestram salutem incarnatus, vestram naturam indui, ut in ea vos perditos quærerem & servarem, famem & sitim pertuli, ut vos cœlesti cibo, & potu reficerem: laboravi & sudavi, ut ab humeris vestris molestum & grave peccatorum onus tollerem: proditus fui, ut salvarem, apprehensus, ut liberarem, vinctus, ut solverem, flagellatus, ut flagella iræ Patris mei à vobis averterem. *Quid potui facere vobis, & non feci?* Spinis aculeatis coronatus fui, ut vos cœlesti gloria coronarem, vulneratus, ut sanarē, sanguinem fudi, ut lavarem; brachia in cruce expandi, ut amplecterer; manus aperui, ut benedicerem; mortuus fui ut vitam vobis conferrem; à mor-

tuis denique resurrexi, ut certum vobis resurrectionis vestræ pignus donarem. *Quid potui facere vobis & non feci?* Ingrati extitistis passioni meæ, tormenta mea contempnistis; Sacramenta sprevistis, sanguinem meum conculcastis. Tunc detonabit in illos terribilia illa verba Ezechielis: [a] *Nunc ergò finis super te, & immittam furorem meum in te, & judicabo te juxta vias tuas, & ponam contra te omnes abominationes tuas. Nunc de propinquo effundam iram meam super te, & complebo furorem meum in te &c. & scietis quia ego Dominus percussiens.* Et ne quid desit illis pœnitentiæ, doloris, indignationis, desperationis, extollet felicissimam quâ ipsi exciderunt, justorum sortem, & miserimam, quam ipsi mox subibunt conditionem, verbis illis Isaïæ. [b] *Ecce servi mei comedent, & vos esurietis: ecce servi mei bibent, & vos sitietis: ecce servi mei latabuntur, & vos confundemini: ecce servi mei lau-*
da-

a Ezech. 7. 1. b Isa. 95.

dabunt præ exultatione cordis, & vos clamabitis præ dolore cordis, & præ contritione spiritus ululabitis. His dictis excitatus tanquam dormiens Dominus, tanquam potens, [a] *Crapulatus à vino*, ut loquitur David, evo- met totam suam rabiem, effundet omnes thesauros furoris sui, quos jam inde ab initio mundi per tot sæcula coacervavit, & sicut parturiens lo- quetur; vociferabitur & clamabit, pronuntians diremptoriam, ac ful- minatricem sententiam, ad quam tinnient ambæ aures omnium repro- borum, [b] Hæc est illa vox quam ipse Job, qui licet adversus omnia ad- versa esset rupes, horrebat, dicens: *Super hoc expavit cor meum, & emo- tum est de loco suo, audiet auditionem in terrore vocis, & sonum de ore ejus procedentem; post eum rugiet sonitus, tonabit voce magnitudinis suæ, tonabit Deus in voce sua mirabiliter.* De hac voce loquitur David. [c] *Vox toni- trui in rota.* Hæc vox instar rotæ vol-

I 5

vet

a Ps. 77. 65. b Job. 3. c Ps. 76.

vet reprobos de pœnis in pœnas, in-
star rotæ semper à furente vento agi-
tata, & hoc in sæcula sæculorum. E-
rit vox ultima Christi, sed erit vox o-
mni turbine violentior, omni tuba
clarior, omni elegia tristior, omni
rota concitator, omni fulmine terri-
bilior, omni tonitru formidabilior.
Audite, & horrete. Sed quomodo
poterit illa sententia ab homine mor-
tali enuntiari, si ad solam ejus memo-
riam sanguis congeletur, & membra
obrigescant? O cœli subsistite! ô ter-
ra concutere! ô mare expavesce!
Hic detonet aër; hic stellæ de cœlo
cadant; hic rupes, petræ, saxa, dif-
fringantur; hic herbæ, plantæ, & ar-
bores exarescant: hic ululent anima-
lia, hic rugiant leones, hic omnes crea-
turæ tristem, ac lugubrem sonum e-
dant, ac miserorum sorti ab nimis de-
plorandæ compatiantur. O vox mea
tremula, ingredere, & resona per au-
las Regum, per palatia Cæsarum, per
consistoria Cardinalium, per parla-
menta Præsidum, per curias Senato-
rum,

rum, per Acadamias Doctorum, per delubra Sacerdotum, per musæa Advocatorum, per tribunalia Judicum, per domos Mercatorum, per cubilia, Conjugatorum, per officinas Opificū ut ad sonitum hujus vocis, ipsis præ timore capilli erigantur, membra contremiscant, expallescant ora, exhorrescant animi. Sed ecce glomerat metuendos gressus per flammeas nubes Dominus exercituum, leo rugit, quis non expavescet? Aperit os suum ut tonet,] a] *Discedite à me maledicti in ignem aeternum.* Actum est, conclamatum, desperatum; quia sententia est immutabilis, decretum irrevocabile. *Discedite*, ô verbum amarum! *à me*, ô calamitas! *Maledicti*, ô infelicitas! *in ignem*, ô pœnam, *aeternum*! ô duratio! *Qui paratus est diabolo, & angelis ejus.* O horror! ô dolor! ô pudor! *Discedite*, ô infelix discessio; *Maledicti*, ô dira reprobatio! *in ignem*! ô dolorem! *aeternum*, ô sæva

I 6

puni-

a Matth. 25.

punitio ! *Qui paratus est*, ô præparatio ingrata : *Diabolo* ! ô monstium ! *Et angeli ejus*, ô incomparabilis afflictio ! Singula verba sententiæ hujus immensi cujusdam doloris ac pœnæ augmentum complectuntur. Nos modo dum licet, singula expendamus, ne illa aliquand inviti audiamus. *Discedite*, pœnam damni continet ; *Maledicti*, pœnam injuriarum ; *In ignem*, pœnam sensus : *æternum*, pœnam desperationis. *Qui paratus est diabolo*, pœnam aspectus dæmonum. *Et angelice ejus*, pœnam pessimæ societatis. Singula fusius exponam, vos exposita accurratè expendite. *Discedite à me*, qui Deus vester sum, primum principium, & finis vester ultimus. *Discedite* ab amicitia mea, protectione, regno, cælo, essentiæ meæ visione, & à perenni æternarum deliciarum fonte. *Discedite* à suavissimo sanctissimæ Matris meæ contubernio, ab omnibus electis, ab Angelorum Hierarchiis, ab Apostolis, Martyribus, Confessoribus, Virginibus. Proh quan-

quantus est homini opulento dolor, qui plurimorum floret amicitia, si à Patriæ conspectu, à parentum complexu, ab amicorum consortio, à familiarium suavissimo contubernio, segregari, & patriam sedem cum exilio commutare cogatur. Audite quid de suo exilio scribat Æschines. (a)

Cum in mentem venit non tantum amicorum, quod istic habeo, sed & cognatorum, & concionis, & colloquiorum, quæ ibi tecum & cum Philino habuimus, sanguis omnis in alium viscerum locum refluit. Deus immortalis, si sanguis è venis in viscera illi refluerit ob exilium à Patria, segregationem ab amicis: quis dolor erit impiis à Patria cœlesti, ad quam jus habebant ratione baptismatis, idque non ad breve tempus, sed in æternum proscribi; Ah quàm multi ex iis, qui ad finitram consistent, videbunt parentes, amicos, fratres, sorores, & sibi olim familiares à dextris Judicis stare, seque ab eorum amplexu in omnem æternitatem divelli. Quàm multi

a Epist. 5.

I 7

ex

ti ex illis, qui unius, ejusdemque urbis unius domus, unius familiæ, unius professionis, quid dico? unius recti consortes extiterunt, se ab invicem separari, uno ad dextram inter electos, altero ad finistram inter reprobos manente, dolebunt! Separari ergo à conspectu Dei, est planè quæ timeri possunt terribilium omnium terribilissimum. Nam sicut ait Philosophus, *Oppositorum eadem est disciplina*; cum in cœlo, teste D. Augustino, *visio est tota merces*, erit quoque in Inferno privatio visionis, tota pœna; id est, omnium pœnarum gravissima. Ingens igitur supplicium est illud, quod Judex in hac sententia damnatis infligit. *Discedite à me*, convertamus jam sermonem ad secundum supplicium, *Maledicti*. Ex illo momento tota æternitate, omni ex parte erunt maledicti: Maledicti in anima, maledicti in corpore, maledicti in memoria, maledicti in intellectu, maledicti in voluntate, maledicti in oculis, auribus, pedibus,

dibus, manibus, odoratu, gustu, & tactu: maledicti super terram, maledicti in tempore, maledicti in æternitate. De Esau refertur, horrendum infremuit, & rugiit cum à Jacobo fratre sibi esset erepta paterna benedictio. [a] *Auditis Esau sermonibus Patris, irrugiit clamore magno, & consternatus ait, Benedic etiam & mihi pater mi.* Qualem rugitum per totum aëra emittent reprobi, cum videbunt se non tantum privari Patris sui benedictione, sed ab eodem æternum maledici, idque pro tam abjectis reculis pro momento voluptatis, pro puncto, honoris, pro aura vanitatis, pro exiguo lucello, pro siliquis porcorum, Sequitur. *In ignem aeternum.* In hoc, pœna sensus consistit. Itaque ablegabit illos vivos in ignem, non ad momentaneam exustionem, sed ad perpetuum cruciatum. Ignis enim ille ardebit sed non consumet; inflammabit, sed non in cinerem convertet, cruciabit, sed non occidet; immensum dolorem adferet, sed vitam non auferet;

feret ; non emittet splendorem , sed
 immittet horrorem ; non effundet lu-
 cem , sed caliginem ; non lucidam
 flammam , sed piceum fumum. Sed in
 immensum auget pœnam ignis , unica
 illa quæ sequitur vocula , *Æternum*.
 Hoc verbum erit verè fulmen quod
 attonabit aures , perstringet mentes ,
 tremefaciet corpus , totumque homi-
 nem inexplicabili dolore perturba-
 bit. Refert Benevenius Medicus Flo-
 rentinus quidam , quod ipse suismet
 hausit oculis. (a) Vidi ait duos ho-
 mines , Patrem & Filium , qui cum
 subito fulmine è nubibus lapso afflati
 fuissent , eorum corpora reddita sunt
 adeò attonita , & stupida , ut septem
 diebus non potuerint comedere . bi-
 bere , nec se movere. Quod si illos ita
 attonuit commune fulmen , quod
 non poterat nisi corpus lædere , vel
 occidere , quid erit perstringi illo Ju-
 dicis fulmine , quod & corpus , & a-
 nimam mittet in gehennam ignis ?
 Tandem colophon omnium pœna-
 rum

a Cap. 15. de abderis.

rum erit, infausta, tristis, horrida societas dæmonum. *Qui paratus est diabolo & Angelis ejus.* Deus bone, quis horror, quis terror, quis metus erit perpetuò degere, ac conversari inter tam terribiles spirituum larvas; aspiceretam horrenda monstra ante oculos semper obversantia. Si magnum nobis terrorem incutit umbra defuncti alicujus apparens, ideoque formidamus nocturno illo in tenebrarum horrore sepulchra, & cœmeteria pertransire, aut cubiculum in quo defuncti alicujus cadaver jacet, sine lumine ingredi, ne forsan à spiritu ejus terreamur, si verò contingat cadaver vel minimum se movere, congeletur præ metu sanguis, vox faucibus hæreat, pili in vertice erigantur præ trepidatione: quis terror, quis tremor ille erit damnatis, cùm undique in illa spissa horribilium tenebrarum caligine, qua involvuntur, innumera multitudine malignorum spirituum, larvarum turpissimarum, atque horribilium dæmonum, assumptis

sumptis vel ex aëre , vel ex illa orci caligine , vel aliunde corporibus , varias formas induentium , ac sua monstrositate terrentium , circumdatos se esse conspexerint ! Pronunciata hâc infautissima sententiâ , ut videbunt miseri spem omnem sibi ereptam ullius vel minimi solatii , æternumque de sua salute desperatum ; tunc ipsi horrendis ululatibus , ac boatu terribili cælum , terramque replebunt. Tunc ponent in cœlum os suum , & immanes blasphemias in Deum evoment. Tunc maledicent diei , & horæ quâ nati sunt , parentibus qui eos genuerunt , uberibus quæ eos lactaverunt , aëri quo spirarunt , terræ quam calcaverunt , & videntes se tota æternitate fore miseros , omni jam spe destituti , tanquam furentes leones irrugient horrendum , ut rabidi canes ululabunt ut , desperati totos se dedent lachrymis , & lamentis , atque oculis in cœlum , terramque , & omnes mundi partes circumjectis , exclamabunt. O cæli nobiscum plorate , & sempiternos

nos gemitus nostros sociate ! ô elementa ! nostrarum miseriarum commiseratione tangimini ? ô ignis combure ! ô aqua submerge ! ô terra absorbe nos , ita ut prorsus enecemur , conteramur , atque in nihilum redigamur ! ô montes , & colles cadite super nos , necem nobis inferte atque sub vestris ruinis æternum sepelite. Hæc omnia , & his infinities graviora venient super vos , nisi pœnitentiam egeritis.

OBSERVATIO MORALIS.

Utinam vos Judices dum jam è tribunali estis prolaturi in reos sententiam , vos Advocati , dum jam in foro dirimitis pupilli aut orphanilitem , vos nobiles , dum ob minimam injuriam descenditis in arenam certaturi duello , vos juvenes dum noctu in cubilibus consensuriti titillatione carnis , peccare decernitis , utinam tum mentibus vestris occurrerent , auribus insonarent illa terrificaverba. *Discedite à me. Discedite,*

dite, ah dum cogito, exalbesco. *A me*, palleſco, *Maledicti*, horrent comæ. *In ignem æternum*, voce deſtituor. *Qui paratus eſt*, contremiſco. *Diabolo*, palpitat cor. Et *Angelis ejus*, præ metu ac formidine emorior. Verè [a] *Horrendum eſt*, incidere in manus Dei *ventis*.

CAPUT IX.

Utriusque ſententiæ executio, & omnis temporis conſummatio.

POſt citationem cunctorum, & citationum congregationem, poſt diſceptationem accuratam, & diſcuſſionem exactam omnium meritorum, poſt prolatam ſententiã juxta cujuſque merita, jam unum tantum ſuper eſt, ipſa utriusque ſententiæ executio. Non enim exiſtimandum eſt, quod in illa ſummi Regis curia fiat, ſicut in quibuſdam Conciliorum aut Principum curiis: in quibus aut veritas cauſæ non inquiritur, aut in-
 fita

a *Hebr.* 10. 31.